

İZLEM

İZLEM 24

2012 yılının ilk İzlem'iyle karşınızdayız.

Özel yetkili savcılıklar ve Yargıtay'ın, son yıllarda, yüzlerce genci, onlarca çocuğu protesto eylemleri nedeniyle "terörist" sayarken, gazetecileri, askerleri, avukatları, akademisyenleri terörist olarak nitelendirilerek cezaevine koyarken Hrant Dink cinayeti davasının sanıklarının adli suçlu sayılması tepkilere yol açtı. Karar tepki göstermek isteyen on binlerce insan 19 Ocak günü, Hrant Dink'in öldürülmesinin 5. Yılında, 10 Ocak günü İstanbul'da Taksim'den Agos Gazetesine yürüdü. Bu sayımızdaki ilk haberimiz, son dönemde yargının kime terör dediğini bize yeniden hatırlatıyor.

İkinci haberimiz Adalet Bakanlığı'nın, yargının hızlandırılması ve hizmetlerinin iyileştirilmesi için hazırladığı 3. paketin ana hatlarına ilişkin. 100'e yakın maddeden oluşan paketle, örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte örgüte yardım edenlere örgüt üyeliği suçundan verilen 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasında, hakim, yardımın niteliğine göre üçte iki oranında

indirim yapabilecek. Bu durumda 1 yıl 8 aya kadar düşecek ceza, yarı oranında terör artırımını ile 2,5 yıl olarak belirlenebilecek. Bu da başta Silivri'de tutuklu bulunan gazeteciler Ahmet Şık ve Nedim Şener olmak üzere, bu suçtan yargılananlar için hakimın takdirine göre tahliye olasılığını artıracak. Pakette 2 yılın altındaki terör cezalarının ertelenebileceği düzenlemesi de birçok davayı etkileyecek. Ancak insan hakları örgütleri bu paketin yapısal düzenlemelerden çok yüzeysel ve geçici çözümler ürettiğini düşünüyor.

Bir başka haberimiz ise Protestan Kiliseler Derneği'nin hazırladığı 2011 Hak İhlalleri İzleme Raporu'yla ilgili. Raporda 2011 yılında da Hıristiyan topluluğa yönelik çok sayıda saldırı gerçekleştiği vurgulanırken, 2011'de gayrimüslimlere yönelik yaklaşımları nedeniyle polis ve anayasa konusunda görüşlerini isteyen TBMM Başkanlığı övülüyor. Ancak İlköğretim 8. Sınıf 'İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük' kitabının, Ulusal Tehditler kısmında, "Misyonerlik Faaliyetleri" başlığının ulusal tehdit olarak yer aldığı da ekleniyor.

Prof. Dr. Atilla Yayla hakkında, açıldığı dönem büyük tartışmalara neden

olan davada, kritik bir karar verildi. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, İzmir’de Ak Parti’nin düzenlediği bir etkinlikte Atatürk için “Bu adam”, “Kemalizm ilerlemeden çok gerilemeye tekabül etmektedir”, “İleride bizlere, neden her yerde bu adamın heykelleri var diye soracaklar” dediği iddia edilen ancak sözlerinin çarpıtıldığını, Atatürk’ten “bu adam” diye söz etmediğini söyleyen Yayla hakkında verilen 1 yıl 3 aylık hapis cezasını bozdu. Kararda, Yayla’nın etkinlikte kullandığı sözler için “Nezaket aşılısa da hakaret suçu işlenmemiştir” denildi. Karar ilişkin ayrıntıları bu sayımızda okuyabilirsiniz.

Bu sayımızda okuyabileceğiniz bir başka haber ise 12 Eylül askeri darbesi ve sonrasında idam edilenlerin yakınlarının ve işkenceye uğrayan mağdurların suç duyuruları üzerine başlatılan soruşturmanın dosyasına giren çarpıcı bir belgeye ilişkin. Devrimci 78’liler Federasyonu, “Mamak Anayasası”nı, Mamak Askeri Cezaevi’nde yaşananların kanıtı olarak dosyaya sundu. Savcılık da büyük ilgi gösterdiği belgeyi soruşturma dosyasına dahil etti. Hükümlü ve tutukluların cezaevlerine girdikleri andan itibaren uymaları

gereken kuralların yer aldığı liste, hak ihlallerinin en somut kanıtı olarak gösteriliyor. Şırnak Uludere’de, terörist sanılarak bombalanan kaçakçıların ölümüne ilişkin olaydan 13 gün sonra Şırnak Valiliği’nin ölü sayısının 35 değil 34 olduğunu açıklaması ise şaşkınlık yarattı. Açıklamanın perde arkasından yaşanan olayın boyutlarını gösteren insan hikayeleri çıktı. Ayrıntılar Uludere’yle ilgili haberimizde. Aynı haberimizin devamında ise olayla ilgili “tazminat” tartışmalarına yer veriyoruz. Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararlar Tespit Komisyonu’nun yasaya göre, ölenlerin ailelerine en fazla 22 bin 561 lira tazminat ödeyebileceği iddia edilirken, kısa süre önce Hatay’da terörist sanılarak öldürülen çobanların ailelerine de bu oranda ödeme yapıldığı anlaşıldı. Buna karşılık, AİHM’nin, Şırnak Uludere’de çobanlık yapan ve zaman zaman kaçağa gittiği iddia edilen Hacı Ölmez’in jandarma tarafından öldürülmesine ilişkin davada, aileye 103 bin euro tazminat ödenmesini kararlaştırdığı açığa çıktı. Bu sayının son haberi ise Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin, 6 Aralık günü verdiği Türkiye’de boşanma davalarının uzun sürmesiyle ilgili.

İyi Okumalar!

Bu Çocuklar Terörist, Bu “Çocuklar” Değil

İZLEM

Hrant Dink cinayeti davasında, sanıkların terör örgütü kurdukları suçlamasından beraat etmeleri ve buna paralel olarak cinayetin azmettiricisi olduğu iddia edilen Erhan Tuncel'in bu suçtan da beraatine karar verilerek tahliye edilmesi, akıllara, yargının “terör” kriterlerini getirdi. Özel yetkili savcılıklar ve Yargıtay, son yıllarda, yüzlerce genci, onlarca çocuğu protesto eylemleri nedeniyle “terörist” saydı. Gazeteciler, askerler, avukatlar, akademisyenler terörist olarak nitelendirilerek cezaevine konuldu. Şiddetle bağı olmayan yüzlerce kişinin terörist sayılmasına karşılık, McDonald'ın bombalarak 8 çocuğun yaralanmasına neden olan, Trabzon'da rahip dövüp Başbakan'ın uçağına bomba ihbarında bulunan, Dink cinayetini işleyen, polis ve jandarma ile yakın ilişkileri bulunduğu açığa çıkan Dink cinayeti sanıkları “adli suçlu” sayıldı.

Dink davasında verilen ve büyük şaşkınlık yaratan karara yönelik tepkiler sürüyor. Yargının son dönemde, “terör” kapsamında değerlendirdiği bazı olaylar şunlar:

- Öğretmen Metin Lokumcu’nun gaz bombasının da etkisiyle ölümünden sonra düzenlenen protesto eylemleri suç olarak nitelendi.

- Lokumcu’nun ölümünü protesto eden öğrenciler hakkında açılan Hopa davasında “barış mesajı” yazılı şemsiyenin taşınması, slogan atılması, saç kestirilmesi, kartpostal bulundurulması, yasal bir sendikanın çağrısıyla toplanılması, “kolektif İbo ve Deniz” yazılı bir mesajın farklı bir soruşturmada ele geçirilmesi, bayrak sallanması, kitap bulundurulması delil sayıldı.

Yumurta daha ağır

- Kocaeli’de yasal sendikaların düzenlediği bağımsız protesto eylemlerine katılan onlarca genç hakkında tutuklama kararı verilmesine, 1970’lerde varlığı son bulmuş örgütlerin liderleri ile bağlantılı oldukları, bağlantılı oldukları iddia edilen bu devrimci liderlerin mezarlarındaki anmalara katılmaları, slogan atmaları, 1970’li yıllarda yazılmış kitapların bulundurulması dayanak gösterildi. Tutuklanan gençlerin şiddet eylemi olarak ise yumurta atmaları gösterildi.

- Ankara’da izinli eylemde, polislin izniyle eylem alanına soktukları pankartı köprüye asan iki genç hakkında 15 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. 8 ay tutuklu kalan gençler terörist olarak niteleniyor.

Kızının resmi

- Malatya’da ölüm orucunda ölen kızının resmini ve pankartını taşıyan anne, Diyarbakır’da eylemde zılgıt çeken 7 çocuk annesi kadın terör suçundan yargılanıyor.

- Malatya’da Grup Yorum konserinin biletini satan öğrenciler terör eylemi işlemekle suçlanıyor.

- İstanbul'da puşi takarak örgütsel tavra girdiği belirtilen öğrencinin tutukluluk hali sürüyor.

- Örgütsel bağlantıları bulunamayan onlarca kişi hakkında 1970'li yıllarda varlığı son bulan THKP-C, THKO örgütlerine üye oldukları iddiasıyla işlem yapıldı.

Bunlar terör sayılmadı

Buna karşılık, rahip dövme, Başbakan'ın uçağına sahte ihbarda bulunma, Mc Donalds'ın bombalanarak 8 çocuğun yaralanması, bu çocuklardan 6'sının ailesinin şikayetlerini geri çekmesi, Dink cinayeti gibi eylemlere imza atan polis ve jandarma bağlantıları açığa çıkartılmış grubun eylemleri terör eylemi sayılmadı. Yargı, sağ gruplar için uzun yıllardır oluşturduğu, "önceden kurulmuş bir örgütle bağı yoksa, eylem terör suçu değildir" geleneğini sürdürürken, Dink cinayetinin ilk gününden bu yana iğneyle kuyu kazılarak açığa çıkartılmış onlarca bağlantı, ceza nedeni bile sayılmadı. Rahip Santoro davasında olduğu gibi olay, "çocukların adli suçları" olarak nitelendi.

Terör suçlusu sayılmayan ve Dink cinayetinin azmettirici olduğu suçlamasından beraat eden Erhan Tuncel ile McDonald's'ın bombalanmadan önce birlikte hareket etmeye başlayan Yasin Hayal ile ilgili yaşanan bazı gelişmeler ise şöyle:

- McDonalds'ın bombalanmasından sonra gözaltına alınan Tuncel'den kapsamlı bilgi alınmadı. Tuncel, suça karışmasına rağmen muhbirleştirildi. İsmi dosya kapsamından çıkartıldı.

- Hayal'in eylemi tek başına yaptığı ifadesine itimat edildi. Soruşturma genişletilmedi.

- Patlayıcı kullanılmasına rağmen olay terör kapsamında araştırılmadı. Soruşturmayı Terörle Mücadele Şubesi'nin yürütmesine karşılık, dosya terör suçlarına bakmakla yetkili Erzurum'daki savcılığa gönderilmedi. Trabzon'da sıradan bir suç olarak soruşturma yürütüldü.

- Molotof kokteyli atılmasına ilişkin davalarda bile tutukluluk süresi 2 yılı bulurken, Hayal, yaklaşık 10 ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye edildi. Karara, bombayı bireysel olarak yaparak atanların, bomba imal etmiş sayılmayacağı yönündeki eski bir Yargıtay kararı gerekçe gösterildi.

- Mahkeme, duruşmalar başlamadan Tuncel'i tanık olarak dinleyeceğini açıklamasına rağmen Tuncel'i mahkemeye hiç çağırmadı.

- Olayda yaralanan 6 kişinin şikayetlerini neden geri çektikleri araştırılmadı.

- Hayal'e alabileceği cezanın alt sınırları uygulandı. Hayal'e sadece 6 yıl 8 ay ceza verildi. Bunun 3 yıl 4 aylık bölümü kesinleşti.

- Olayla ilgisi olanların bağlantıları Dink cinayetinin işlenmesine kadar sürdü.

- Tuncel'in Alperenler bağlantıları ile polis ve jandarma bağlantıları görmezden gelindi.

- Kamu görevlileri ile dava bağlantılandırılmadı.

- Olay günündeki telefon kayıtları bile karar çıkana kadar aydınlatılmadı.

Yargının Hızlanması İçin Özel Paket

İZLEM

Adalet Bakanlığı'nın yargının hızlandırılması ve hizmetlerinin iyileştirilmesi için hazırladığı 3. paketin ana hatları Adalet Bakanı Sadullah Ergin tarafından açıklandı. Ceza, İcra İflas, İdari Yargı ve basın özgürlüğü alanlarında düzenlemeler getiren, 100'e yakın maddeden oluşacak paketle, örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte örgüte yardım edenlere örgüt üyeliği suçundan verilen 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasında, hakim, yardımın niteliğine göre üçte iki oranında indirim yapabilecek. Bu durumda 1 yıl 8 aya kadar düşecek ceza, yanı oranında terör artırımını ile 2,5 yıl olarak belirlenebilecek. Bu da başta Silivri'de tutuklu bulunan gazeteciler Ahmet Şık ve Nedim Şener olmak üzere, bu suçtan yargılananlar için hakimin takdirine göre tahliye olasılığını artıracak. Pakette 2 yılın altındaki terör cezalarının ertelenebileceği düzenlemesi de birçok

davayı etkileyecek. Yasaklı 25 bine yakın kitap için “af” getiren pakette, 6 ay içinde mahkemelerin bu listede bulunan ya da piyasaya yeni çıkan kitaplar için yeni yasaklama kararları verebileceği düzenlendi. Böylece yasak kitap karmaşası bitecek ancak kitaplar yasaklılıktan kurtulamayacak. Ergenekon ve Balyoz gibi davaların soruşturma sürecinde gizliliği ihlal ve adil yargılamayı etkilemeye teşebbüsten hakkında dava açılan gazetecilerin dava ve cezalarının ertelenmesini öngören pakette, özel yetkili mahkemeler için, “Belgeler konusunda en fazla 3 ay için gizlilik kararı verebilirsin, esas hakkındaki savunmalara süre sınırı koyamazsın, tutuklama ve tahliyeyi red kararlarında somut biçimde olguları açıklamalısın” düzenlemeleri de yer aldı. Pakette yer alacak bazı düzenlemeler şöyle:

Havai fişekler de molotof da “patlayıcı

- TCK'nın silah ve patlayıcı maddelerin tanımlandığı 6 ve 174. maddelerine “yangın çıkarıcı” maddelerin bu nitelikte olduğu hükmü eklenecek. Böylece molotof kokteyli ve bazı eylemlerde kullanılan havai fişekler de patlayıcı ve silah olarak nitelenecek. Bu suçları işleyen 15 yıla kadar hapisle yargılanacak.

Tutuklama yerine adli kontrol

- 3 yıla kadar ceza gerektiren suçlarda “tutuklama” yerine uygulanan adli kontrol tedbirinin kapsamı genişleyecek. 3 yıllık süre 5 yıla çıkacak ve 5 yıla kadar ceza gerektiren suçları işleyenler tutuklanmayarak adli kontrolden yararlantınlabilecek. Yüzlerce dava ve onlarca suç türü bu düzenleme kapsamına girecek.

Gerekçeler somut olarak açıklanacak

- CMK'ya, tutuklamaya, tutukluluk halinin devamına, tahliye isteminin reddine neden karar verildiğinin somut biçimde kararda gösterilmesi gerektiğine yönelik hüküm eklenecek. Soyut ve matbu kararlar nedeniyle AİHM'de

mahkum olan Türkiye’de bundan sonra kararlarda, kuvvetli suç şüphesi, tutuklama nedenlerinin varlığı, tedbirin ölçülü olup olmadığı konusunda somut olguların gösterilmesi zorunlu olacak. Böylece, kanunda zaten var olan bu zorunluluk, mahkemeler uygulamadığı için pekiştirilecek.

Örgüt suçlarında radikal adımlar

- Uygulamada, terör örgütünün çağrısı ile yapılan bir eylemde pankart taşıyan, molotof atan, slogan atanlara “örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlediği” gerekçesiyle, propaganda, kasten yaralama, mala zarar verme gibi suçların yanında örgüt üyeliğinden de ceza veriliyor. Buna göre, sadece propagandadan 1 yıldan 5 yıla kadar yargılanan sanık, örgüt üyeliği suçundan da ayrıca 5 yıldan 10 yıla kadar hapisle yargılanıyor. Paketle, bu suçları işleyenlerin diğer suçların yanısıra, örgüt üyeliği cezasının yarısı kadar cezaya mahkum edilebileceği, örgüt üyeliğinden 2,5 yıla kadar hapisle suçlanabileceği düzenlemesi yer alıyor. Ancak bu ceza da terörle mücadele yasası uyarınca yarı oranında artabilecek.

- TCK’ya göre, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım edenler, örgüt üyesi gibi cezalandırılıyor. Buna göre, terör örgütlerine bu şekilde yardım yapanlar 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası alabiliyor. Paketle, bu suçu işleyenlerin cezalarının yaptıkları yardımın niteliğine göre üçte ikisine kadar indirilebileceği düzenlendi. Ceza 1 yıl 8 aya kadar düşebilecek. Terör artırım yapıldığında, ceza 2,5 yıl olacak. Bu durumda, farklı bir maddeyle de yargılanmıyorsa, bu suç nedeniyle tutuklananlar ve yargılananların davalarında, hakim, taktiren çok düşük cezalar verebilecek, tahliye kararlarına imza atabilecek. Başta Silivri Cezaevi’nde bulunan Ahmet Şık ve Nedim Şener olmak üzere onlarca tutuklu sanık, hakimin takdirine göre tahliye edilebilecek.

- Terör suçlarından 2 yılın altında hapis cezası alan kişilerin terörist damgası yiyerek, terör örgütleriyle bağlantılarının artmasının önlenmesi için cezaları adli suçlarda olduğu gibi ertelenebilecek, seçenek yaptırımlara çevrilebilecek, hükmün açıklanması geriye bırakılabilecek.

Özel yetkiliye demokratik ayar

- Özel yetkili savcılık ve mahkemeler, şüphelinin ifade tutanağına, bilirkişi raporlarına, adli işlemlere ilişkin delillere, şimdi olduğu gibi soruşturma bitene kadar değil en fazla 3 ay için gizlilik kararı koyabilecek.

- Özel yetkili mahkemelerde, esas hakkında savunmalar yapılırken sanık ve avukatına süre sınırı konulamayacak. Bu değişikliklere, özel yetkili mahkemelere yönelik kamuoyundaki eleştiriler gerekçe gösterildi.

Petrol hatlarına PKK ayarı

- Petrol boru hatlarından hırsızlığın 3 yıldan 7 yıla olan cezası 5 yıldan 12 yıla, örgüt hırsızlığın 3 yıldan 15 yıla olan cezası 7,5 yıldan 18 yıla, petrol boru hattına zarar verilmesinin 1 yıldan 6 yıla olan cezası 4 yıldan 12 yıla yükseltilecek.

Yayın durdurmaya son

- Terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye teşvik, suçu ve suçluyu övme, örgüt propagandası yapma suçlarını işleyen yayınların 15 günden 1 aya kadar yayınlarının durdurulabileceği hükmü kaldırılacak. AİHM, bu düzenlemeyi sansür olarak niteleniyordu.

Af geliyor ama kitap yasağı bitmiyor

- Hakkında yasaklama ve toplatma kararı verilmiş olan yayınlarla ilgili tüm toplatma kararları hükümsüz sayılacak. Böylece 25 bina yakın kitap üzerindeki yasak kalkacak. Ancak kitabın üzerindeki yasak bitmeyecek. 6 aylık süre içinde emniyet, jandarma, MİT ve savcılıklar, yasaklı listesinde bulunanlar ve yeni kitaplar arasından yasaklanmasını istedikleri kitapları mahkemelere bildirecek. Mahkemeler, bu kitaplar için “yasak” kararı verirse, yenilenmiş bir yasaklı kitap listesi oluşacak. Cezaevlerinde ise cezaevi yönetiminin kararıyla hangi kitapların yasaklı olduğu belirlenmeye devam edecek.
- Yasak listesinin güncellenmesi, piyasada serbestçe satılan kitapları evlerinde bulundurduğu için “terör örgütü üyeliği” gibi terör suçları yöneltilen yüzlerce öğrenci ve aydının iddianamelerindeki bazı suçların düşmesine yol açacak.

Ergenekon davaları bitiyor

- Basın ya da düşünce açıklama yoluyla işlenen üst sınırı 5 yıldan fazla olmayan hapis cezasını gerektiren suçlardan yargılanan gazeteci ve aydınların 1 Ocak 2012’ye kadar açılmış davaları ya da verilmiş cezaları ertelenecek. 3 yıl içinde aynı suç işlenmezse, dava bütünüyle ortadan kalkacak. Böylece gazeteciler hakkında özellikle Ergenekon ve Balyoz gibi davaların soruşturma sürecinde gizliliği ihlal gibi nedenlerle açılmış yüzlerce dava erteleme kapsamına girecek.

Eleştirilen düzenlemeler de pakette

- Pakette, geçen yasama döneminde kadük olan, basın özgürlüğünün sınırlarının genişletilmesi için hazırlandığı iddia edilmesine karşın, basın tarafından ağır biçimde eleştirilen düzenlemenin büyük ölçüde yer alacağı öğrenildi. Düzenlemede, istihbarat için telefon konuşmalarının dinlenmesi suç sayılmazken, bu konuşmaların yayımlanmasının da suç olmayacağı, iddianamelerde yer verilen özel hayata ilişkin bilgilerin haber yapılmasının suç sayılmayacağı, gizliliği ihlal edilerek elde edilmiş kaydın bir kez yayımı halinde, buna dayanarak haberleştirilmesinin suç oluşturmayacağı gibi düzenlemeler yer alıyordu. Buna karşılık, yargıçlar hakkındaki eleştirilerin bile suç sayılmasının önü açılıyordu.

Rüşvetin tanımı değişiyor

- Yapmak zorunda oldukları işler için vatandaştan para alanlar görevi kötüye kullanmadan değil, rüşvetten yargılanacak. Parayla ameliyat yapan doktorlar, işleri hızlandıran tapu memurları, icra memurlarının eylemleri rüşvet sayılacak. Bu kişiler 1 yıldan 3 yıla kadar hapis yerine 4 yıldan 12 yıla kadar hapse mahkum edilecek. Eski TCK'da yer alan bu tanım uygulansa, eski başbakan ve bakanlar hakkında Yüce Divan'da görülen davalarda farklı kararlar çıkabilecekti.
- Mevzuata göre haklı bir işini kendini mecbur hissederek para ödeyerek yaptırmak isteyenler de ceza alıyordu. Özellikle bu kişilerin suç ihbarında bulunmasını sağlayabilmek için bu eylem suç olmaktan çıkartılacak.
- "Yetkili olmadığı iř için yarar sağlama" suçundan iř takibi yapan, kamu görevlisi olmayanlar da cezalandırılabilirler.

Alkollü araç kullanmaya idari para cezası

- Ehliyetsiz veya alkollü araç kullanma, ehliyetinin alındığı dönemde araç kullanma gibi suçlarda para cezası savcılar tarafından değil, mülki amirler tarafından verilecek.
- Türkiye'ye kaçak biçimde girme, belge almadan sehayat aceneliği ya da turist rehberliği yapma, sınır dışı edilip tekrar yurda girme suçlarda hapis cezası yerine mülki amir tarafından para cezası verilecek.

Ticaret yapan kamu görevlisine ön ödeme

- Suç işleyenler hakkında dava açılmayarak, devletin "ön ödeme" halinde dava açmaktan vazgeçmesi uygulamasında, ceza sınırı 3 aydan 1 yıla çıkacak. Böylece, 1 yıla kadar hapis gerektiren basit suçlarda ön ödeme yapılması halinde hakim karşısına çıkılmadan soruşturma takipsizlikle sonuçlandırılacak. Ancak bıçaklama gibi mağduru gerçek kişi olan suçlarda ve sabıkası olanlar hakkında bu kural uygulanmayacak. Ticaretle uğraşan kamu görevlileri, yabancı devlet bayrağına hakaret edenler, yediemin görevini kötüye kullananlar uygulamadan faydalanabilecek.

Kaçak elektriğin ücretini ödeyen kurtulacak

- Kaçak elektrik kullananlar hırsızlıktan değil “karşılıksız yararlanma” suçundan yargılanacak. Ceza hırsızlıkta olduğu gibi 2 yıldan 5 yıla kadar hapis olacak. Ancak kullandığı kaçak elektriğin ücretini ödeyenler hakkında dava açılmayacak. Dava açılmışsa, düşecek. Yargıdaki binlerce davada, sanıklar “öde-kurtul” sistemiyle kurtulacak.
- Karşılıksız çek verenlere hapis ya da para cezası verilmeyecek. Bu kişilere sadece çek yasağı uygulanacak. Böylece 600 bin dosya etkilenecek.

12 milyon 700 bin icra dosyası

- 2012 itibarıyla icra dairelerinde bulunan 12 milyon 700 bin dosyayı eritmek, yılda 6,5 milyon olan icra takibi sayısını azaltmak için adımlar atılacak. Bakanlık, yılda açılan 6 milyon ilamsız takip dosyasının 2,5 milyonuna denk gelen yüzde 42’sinin 800 TL ve daha aşağı bir meblağ için açıldığını saptadı. Buna göre, ilamsız takipte, 100 TL’lik bir borcun, ödeme emri verilirse 234 TL’ye, haciz uygulanırsa 541 TL’ye yükseldiği anlaşıldı.

Ödeme çağrısı

- Pakette, bu konuda adım atılarak, 886 liranın altındaki ilamsız takiplerde, doğrudan icra takibi başlatılamayacağı, önce borçluya ödemeye davet yazısı gönderileceği, borcun ödemesi halinde belirtilen masrafların doğmayacağı düzenlendi.
- İcra dairelerinin nakit para ile bağı kesilecek. Bütün işlemler banka hesapları üzerinden yapılacaktır.

İhalelere elektronik ayar

- Özellikle mafyanın etkisi altında olduğu iddia edilen icradan satış ihalelerine internet üzerinden katılınabilecek.

Lüzumlu eşyaya haciz yok

- Borçlu ile birlikte yaşayanların mağdur edilmemesi için gerekli ev eşyalarının haczi önleneyecek. Hacze gelenler para, banknot, altın ve gümüşü haczedebilecek.
- Haczedilen malların değeri, asgari ücretin 5 katı olan 4 bin 432 TL’nin

altındaysa, eşya götürülemez. Mallar, borçluda yediemin olarak bırakılacak.

Ömür boyu sabıkaya son

- 80 yıl geçmesi ya da ölüm halinde silinen adli sicil arşiv kayıtları, 5 yılda, suç devlete karşı işlenmiş ya da yüz kıvartıcı ise 15 yılda, her halükarda 30 yılda silinecek.

İmar planları ve üst kurulların dosyaları Danıştay'da görülmeyecek

- İdare mahkemelerinde dilekçeler hakime değil, evrak bürolarına verilecek.

- Danıştay'a gelmesine gerek bulunmayan ve konusu 50 bin TL'nin altında olan davalar bölge idare mahkemelerinde görülecek. Bu mahkemeler ikiden fazla kurulla çalışabilecek.

- Bakanlıkların ülke genelinde uygulanmayacak imar planları, Danıştay yerine yerel mahkemelerde görülecek. Örneğin tatil bölgelerine yönelik bir imar planı ile ilgili davaya yerel mahkeme bakacak.

- EPDK, RTÜK, BDDK, BTK gibi üst kurulların dosyalarına da Danıştay yerine idare mahkemeleri bakacak.

- Danıştay İdari Dava Daireleri'ndeki 6 bin temyiz dosyasının eritilebilmesi için, kurulun 3 yıllık geçici bir süre için sürekli çalışmasına olanak tanınacak.

2 Milyon Dosya Etkilenecek

Bakanlığın hesabına göre, yapılan düzenlemelerden 600 bin çek dosyası, 65 bin ön ödeme dosyası, 123 bin elektrik hırsızlığı dosyası, 1500 kabahat sayılan suç dosyası, 260 bin kabahat dosyası, 1 milyon icra dosyası etkilenecek. Yargı, 2 milyona ulaşan dosya yükünden kurtulacak.

Mühür Ayıbı Bitiyor

Ergin, mahkeme kararıyla Adli Tıp Kurumuna muayene için sevk edilen kişilerin kollarına mahkeme kaleminde vurulan mühür uygulamasına da son verdiklerini belirterek, bu konuya ilişkin yönetmelik değişikliğinin yakın zamanda Resmi Gazete'de yayımlanacağını da bildirdi.

Misyonerlik Hala “Ulusal Tehdit”

İZLEM

Protestan Kiliseler Derneği'nin hazırladığı 2011 Hak İhlalleri İzleme Raporu'nda, 2011 yılında da Hıristiyan topluluğa yönelik çok sayıda saldırı gerçekleştiği vurgulandı. Raporunda, kilise önderine av tüfeği ile saldırıldığından, Kelime-i Şehadet okumayan gayrimüslim öğrencinin dövülmesine, Protestan topluluğa mezar yeri tahsisi yapılmamasından, kiliselerin yakılmaya çalışılmasına kadar uzanan hak ihlalleri sıralandı. İstanbul'da, ibadethane olarak düzenlenen binanın katının imara aykırılıktan kapatıldığı ancak aynı binadaki kafelerin bile faaliyetlerini sürdürdüğü vurgulandı. Raporunda, 2011'de gayrimüslimlere yönelik yaklaşımları nedeniyle polis ve anayasa konusunda görüşlerini isteyen TBMM Başkanlığı övüldü.

Raporunda yer verilen hak ihlalleri şöyle:

- 27 Mart 2011'de, Bursa Protestan Kilisesi'nin kullandığı kültür evine maytapların birleştirilmesi ile oluşturulan bir ses bombası atılmıştır. Kamera kayıtlarına rağmen failler bulunamamıştır.

Av tüfeği ile vuracaktı

- 1 Nisan 2011'de İzmir Diriliş Kilisesi önüne gelen yetişkin bir erkek, kilise önderi dışarıdayken, bağırdıktan sonra yanındaki kurusıkı silahı çıkararak, ateş açmıştır. Gerçek mermi bulunan

av tüfeğini çıkartıp ateş etmek isterken çevredekiler ve kilise önderi müdahale etmiş, av tüfeği havaya doğru bir el ateş almıştır. Saldırgana yardım eden bir kişi de Manisa'da yakalanmıştır. Kasım ayında başlayan davada iki sanık tutuklu yargılanmaktadır.

- Kutsal Kitap Bilgilendirme Derneği üyeleri Ankara ve İstanbul'da saldırıya uğramıştır.

- 13 Mayıs 2011 tarihinde Samsun Agape Kilisesi Derneği'nin kapısına kilise önderine yönelik küfür ve tehdit içeren bir kağıt asılmıştır. Saldırgan yakalanmış ancak özür dilemesi üzerine şikayetçi olunmamıştır. Kilisenin önderinin 15 yaşındaki oğlu internet üzerinden 17 yaşındaki genç tarafından tehdit edilmiş, fail yakalanmış ancak şikayetçi olunmamıştır.

Kilise yakılmaya çalışıldı

- 19 Haziran 2011'de Bursa Katolik Kilisesi yakılmaya çalışılmıştır.

- 24 Aralık 2011'de Malatya kilisesi üyesi bir hıristiyan, bakanlıktan aradığını söyleyen kişi tarafından, damadı hakkında spesifik bilgiler verilerek, takip edildiği söylenerek, kiliseye ve Noel toplantılarına gitmemesi konusunda tehdit edilmiştir. Aksi takdirde resimleri çekilerek, rapor edileceği söylenmiştir. Aynı kişi 29 Aralık'ta da aramıştır. Emniyet, savcılığa başvurulmasını söylemiştir.

- 5 kilise önderi yakın, 2 kilise önderi çağrılı polis koruması altındadır. Birçok kilisede ibadet sırasında koruma önlemleri devam etmektedir.

Sadece kilise katı mühürlendi

- Diyarbakır'da 2004'ten bu yana kilise kurma onayı verilmemektedir.

- İstanbul Yaşam Aile Kilisesi Derneği, İstanbul Sancaktepe ilçesi sınırlarında dernek merkezi olarak kullanmak için bir kat kiralayıp gerekli tadilatlara başladıktan sonra belediye görevlileri tarafından 23 Aralık 2011 tarihinde binanın ruhsatsız olduğu gerekçesi ile mühürleme yapılmış ve sadece o kata giriş mühür aracılığı ile engellenmiştir. Aynı binada biri Cafe-Bar olmak üzere birçok işyeri faal olarak varlığını sürdürmektedir.

Hala ulusal tehdit

- İlköğretim 8. Sınıf 'İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük' kitabının, Ulusal Tehditler kısmında "Misyonerlik Faaliyetleri" başlığı ulusal tehdit olarak yer almaktadır. Bu bölümün kaldırılması ile ilgili 2010 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ile yazışmalar yapılmış, olumsuz yanıt alınmıştır. Bu örnek, toplumda ve kamu yönetiminde bulunan önyargı ve hoşgörüsüzlüğün büyük bir bölümünün Milli Eğitim aracılığı ile bina edilmekte olduğunu ve zihinlere işlendiğini çarpıcı şekilde göstermektedir.

Kelime-i şahadet getirmedi, tokat yedi

- Gayrimüslim öğrencilerin din derslerinden muaf tutulma hakkı olmasına rağmen, birçok okulun bundan haberi yoktur. Çocuklar teşhir edilmekte, dışlanma, aşağılanma yaşamaktadır.

- Diyarbakır'da Nisan 2010'da, din dersinde, tüm sınıftan Kelime-i Şahadet getirmesi istenmiş, kiliseye gittiğini, Kelime-i Şahadeti bilmediğini ve öğrenmek istemediğini söyleyen gayrimüslim öğrenci öğretmeni tarafından tokatlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı soruşturma açmış ancak ceza verilmemiştir. Çocuk okulda tacize uğramaya devam etmektedir. Okuldan nakil isteği de geri çevrilmiştir.

- Mevcut yasalar, din adamı yetiştirilmesine olanak vermemektedir.

- 2011 Şubat ayında Işık Kilisesi Derneği, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kent Meclisi'nin isteği izni ile çocuklara yönelik etkinlik gerçekleştirmiştir. Bazı gazetelerde konu ile ilgili olumsuz haberler çıkması üzerine dernek Kent Meclisi'nden çıkartılmıştır.

Mezar tahsisi de yok

- Antakya Protestan Kilisesi defalarca mezarlık yeri için Antakya Belediyesi'ne başvurmasına rağmen 2011 yılında da henüz mezarlık yeri tahsisi yapılmamıştır.

- 1 Aralık 2011'de MİT raporu gerekçe gösterilip, Protestanlar basında yasadışı gibi sunulmuştur.

- 29 Aralık 2011'de ulusal bir gazete de terör örgütünün Hristiyanlığı bir araç olarak kullandığı, üye ve sempatanlarına Hristiyanlık propagandası yapıldığı belirtilmiştir.

Emniyete övgü

- 2011'de özellikle emniyet ve diğer kamu görevlilerinin kiliselere ve üyelerine yönelik tutum ve davranışlarındaki olumlu gelişmeler birçok üye tarafından bildirilmiştir.

- Yeni anayasa sürecinde TBMM Başkanlığı tarafından görüşlerimizin talep edilmesi çoğulcu anayasa için önemli bir adımdır. Tarihi davada kritik bozma kararı:

“Nezaket Aşılrsa da Suç Yok”

İZLEM

Prof. Dr. Atilla Yayla hakkında, açıldığı dönem büyük tartışmalara neden olan davada, kritik bir karar verildi. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, İzmir’de Ak Parti’nin düzenlediği bir etkinlikte Atatürk için “Bu adam”, “Kemalizm ilerlemeden çok gerilemeye tekabül etmektedir”, “İleride bizlere, neden her yerde bu adamın heykelleri var diye soracaklar” dediği iddia edilen ancak sözlerinin çarpıtıldığını, Atatürk’ten “bu adam” diye söz etmediğini söyleyen Yayla hakkında verilen 1 yıl 3 aylık hapis cezasını bozdu. Kararda, Yayla’nın etkinlikte kullandığı sözler için “Nezaket aşılrsa da hakaret suçu işlenmemiştir” denildi.

18 Kasım 2006’da, AK Parti İzmir Teşkilatı’nın düzenlediği bir etkinlikte konuşan Yayla, etkinliğin soru-yanıt bölümünde Atatürk’le ilgili yorumlar yaptı. Yayla’nın bu yorumları bazı gazetelerde haberleştirildi. Haberlerde, Yayla’nın Atatürk için, “Bu adam”, “Kemalizm ilerlemeden çok gerilemeye tekabül

etmektedir”, “İleride bizlere, neden her yerde bu adamın heykelleri var diye soracaklar” gibi ifadeler kullandığı öne sürüldü.

Dava açıldı

Haberlerin ardından bir anda Yayla'nın söylediği iddia edilen sözler ülke gündemine oturdu. Gazi Üniversitesi, Yayla'nın derslerine son verirken, İzmir Başsavcılığı, soruşturma başlattı. Soruşturma sonunda Yayla hakkında “Atatürk'ün manevi hatırasına hakaret ettiği” gerekçesiyle dava açıldı.

Yayla, haberlerde yer alan ifadeleri kullanmadığını, sözlerin çarpıtılıp hedef haline getirildiğini, eleştirilerinin hakaret gibi sunulduğunu, “Bu adam” ve benzeri ifadelerin kendisine ait olmadığını kaydetti. Yayla'nın avukatları Murat Dinçer ve Nalan Erkem de etkinliğin ses kaydını, Yayla'nın bildirimlerini mahkemeye sundu. Buna rağmen İzmir 8. Asliye Ceza Mahkemesi, Yayla'yı 1 yıl 3 ay hapse mahkum etti. Ceza, 5 yıl içerisinde suç işlemesi halinde yeniden işleme konulmak kaydıyla ertelendi.

Yargıtay'dan döndü

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, bu kararın temyiz incelemesini, geçtiğimiz kasım ayında gerçekleştirdi. Daire, oybirliğiyle Yayla hakkında verilen kararı bozdu. Kararda, “Sanığın suç oluşturduğu iddia ve kabul edilen sözleri söylediğine dair mahkumiyetine yeterli her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği gibi panel konuşma metni ve sanığın akademisyen kimliği de dikkate alındığında söylediği kabul edilen cümlelerin, nezaket kurallarını zorlamakla birlikte Atatürk'ün hatırasına alenen hakaret suçunu oluşturmayacağı gözetilmeden beraati yerine yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi yerinde görülmemiştir” ifadeleri kullanıldı.

Katı Askeri Disiplin Uygulandığının En Somut Kanıtı: “Mamak Anayasası”

İZLEM

12 Eylül askeri darbesi ve sonrasında idam edilenlerin yakınlarının ve işkenceye uğrayan mağdurların suç duyuruları üzerine başlatılan soruşturmanın dosyasına çarpıcı bir belge girdi. Devrimci 78'liler Federasyonu, “Mamak Anayasası”nı, Mamak Askeri Cezaevi’nde yaşananların kanıtı olarak dosyaya sundu. Savcılık da büyük ilgi gösterdiği belgeyi soruşturma dosyasına dahil etti. Hükümlü ve tutukluların cezaevlerine girdikleri andan itibaren uymaları gereken kuralların yer aldığı liste, hak ihlallerinin en somut kanıtı olarak gösteriliyor.12 Eylül askeri darbesini gerçekleştiren Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya hakkında dava açan, darbe mağdurlarının şikayet dosyalarını ise ayıran Ankara Cumhuriyet Başsavcivekilliği'nin soruşturma dosyasına çarpıcı bir belge girdi.

Talimatnameyi sundular

Devrimci 78'liler Federasyonu Sözcüsü Yılmaz Cerek, daha önce 1980'li yıllarda 2000'e Doğru Dergisi'nde ve yazar Oral Çalışlar'ın bir kitabında da yer verilen Mamak Anayasası olarak anılan, Hükümlü-Tutuklu ve Gözaltı Talimatı'nı savcılığa sundu. Savcılık da büyük ilgi gösterdiği talimatnameyi dosyaya koydu. Talimatnamede yer alan kurallardan bazıları şöyle:

- Tutuklular askeri statüye tabidir.
- Üst amir konumundaki personel tarafından kendisine hitap edilen tutuklu, esas duruşta durmaya, 'emret komutanım' diye cevap vermeye mecburdur.
- Günlük yaşam programı aksi emredilmedikçe koğuşa teslim edildiği günden itibaren uygulanır.
- Pazartesi günleri, cuma günleri, İstiklal Marşı söylenir.
- Koğuş kıdemlisi, 'Mevcutla sayıl için görüşünüze hazırıdır komutanım' gibi tekmil verir.

- Koğuş içinde terlik ve arkası basık ayakkabı ile dolaşılmaz.
- Askeri usul ve terbiyeye uygun düşmeyecek kılık ve kıyafette bulunmaz.
- Yat saatinden sonra konuşmak yasaktır.
- Herhangi bir nedenle koridor nöbetçisinin koğuşa 'dikkat' komutu vermesi halinde koğuşta bulunanlar ayağa kalkıp arkalarını döner ve esas duruşta bekler.
- Koğuş içinde şarkı ve türkü söylenmez.
- Sayım sırasında sayım çavuşu, gerekli gördüğü yerde ve anda hataya müdahale eder, 'koşar adım marş marş' komutuyla koğuş boşaltılır.
- Bayanlara sayı saydırırken yüksek ses ölçüsünde daha müsamahalı davranılır. 40 dakikalık havalandırma, 10 dakika toplu koşu (söylenecek marşa çavuş karar verir), 10 dakika programlı hareketler (ahengi bozanlar, koğuş içinde dinlem saatlerinde yapamadıkları harekete çalışacaktır), 20 dakika serbest yürüyüşten oluşur" talimatları veriliyor.

Arşivden Çıkartın

Federasyon, Mamak'a girişte, karakolda işkence görenlerin durumlarını tespit için düzenlenen sağlık fişlerinin Kara Kuvvetleri'nin arşivinde olduğunu da iddia etti ve bu fişlerin savcılıkça alınmasını istedi. Söz konusu fişlerin, işkencenin en somut kanıtları olduğu belirtiliyor. Federasyon üyeleri verdikleri ifadelerde de hak ihlallerinin ortaya çıkmaması için uygulanan ince yöntemleri aktardı. Üyeler, ifadeleri alınırken, ifadeyi alanların değil, daktiloya geçenlerin isimlerinin tutanağa yazıldığını, böylece gerçek işkencecilerin gizlendiğini anlattı.

Dosyalar illere göre ayrılacak

Savcılığın, Evren ve Şahinkaya'dan farklı olarak, darbe yönetiminin emirleri doğrultusunda hareket eden ya da işkence ve faili meçhul cinayetlerle suçlanan isimler hakkında "örgüt" suçundan dava açmayı düşünmediği öğrenildi. Savcılığın, daha hızlı sonuç alınabileceği düşüncesiyle, görevsizlik kararı vererek, şikayet başvurularını, şikayetin yaşandığı illere göndereceği ve buralarda savcılıkların "örgüt" suçundan değil, "işkence, adam öldürme" ve benzeri suçlardan birbirinden bağımsız soruşturmalar açacakları bildirildi.

Sayıları Bile 13 Gün Sonra Açığa Çıktı

İZLEM

Şırnak Uludere'de, terörist sanılarak bombalanan kaçakçıların ölümüne ilişkin olaydan 13 gün sonra Şırnak Valiliği'nin ölü sayısının 35 değil 34 olduğunu açıklaması şaşkınlık yarattı. Açıklamanın perde arkasından yaşanan olayın boyutlarını gösteren insan hikayeleri çıktı. Olaydan sonra yakınlarının ceset parçalarını toplayan ailelerin bazı uzuvları ayrı çuvalara koydukları, sol kol ve sağ bacadan oluşan bu uzuvların adli tıpta, "aidiyeti bilinmeyen organ parçaları" olarak kaydedildiği anlaşıldı. Otopsi raporlarında, ölümlerin nedeni olarak, basınca bağlı beyin kanaması gösterildi.

Şırnak Valiliği, yaptığı açıklamada, "28 Aralık 2011 tarihinde Uludere ilçemizde hayatını kaybeden vatandaşlarımızla ilgili olarak daha önce ayrı bir müteveffa vatandaşımıza ait olduğu değerlendirilen uzuvların,

ailelerin adli makamlara beyanları doğrultusunda medfun iki vatandaşımıza ait olduğu anlaşılmıştır. Bu çerçevede nihai bilgiler sonucunda hayatını kaybeden vatandaşlarımızın sayısı 34 olarak belirlenmiştir” ifadelerini kullandı. Böylece, olaydan 13 gün sonra, ölü sayısının 35 değil, 34 olduğu anlaşıldı.

Çuvallarla taşındı

Ölü sayısının bile olayın üzerinden 13 gün geçtikten sonra netleştirilebilmesi, yaşananların boyutunu da gözler önüne serdi. Olaydan hemen sonra, hem ölenlerin yakınlarının verdikleri isimler, hem ölenlerin sayılarının 34 olmasına, bu 34 kişi için 34 mezar yeri açılarak defin yapılmasına rağmen, 35. kişi şüphesi, vücut parçalarından kaynaklandı. Adli Tıp'ta, bulunan bir sol kol ve sağ bacak, kayıtlara, “Aidiyeti bilinmeyen organ parçaları” olarak geçti. Cenaze sayısının 34 olduğu yönündeki ısrarlara rağmen, bu vücut parçalarının 34 kişiden birine mi yoksa ayrı bir kişiye mi ait olduğu incelendi. Bu süreçte, bu parçaların oğluna ait olduğunu söyleyen,26 yaşındaki Celal Encü'nün babası Mehmet Salih Encü'nün, “Ben olay günü olay yerinde oğlumun cesedini ararken, üzerinde oğlumun giydiği elbiseler olan parçalanmış bir cesetle karşılaştım. Bu ceset parçalarını iki adet çuval içine koyarak yetkililere teslim ettim. Benim teslim etmiş olduğum çuvallar içerisindeki ceset parçaları oğlum Celal Encü'ye attır. Cesedin tarafıma teslimini talep ediyorum” şeklindeki ifadesi de ceset sayılarının netleşmesini sağlamadı.

Ceset parçalarını topladık

Aynı süreçte, 21 yaşındaki kardeşi Hamza Encü'nün cesedi konusunda Yusuf Encü de “Olay günü patlama olan yerde kardeşimi ararken kardeşimin bacağına ait parçayı buldum. Bu organın kardeşime ait olduğunu üzerinde bulunan mavi renk pijamadan ve ayak yapısından anladım. Bir müddet sonra arkadaşların bir adet kol parçası bulduklarını söylediler. Bu organa baktığımda üzerinde kardeşime ait olduğunu tespit ettim. Daha sonra söz konusu bu parçaları çuval içinde yetkililere teslim ettim” dedi. Bu ifadeler ve çok sayıda cesedin parçalarının bulunması nedeniyle, inceleme sonuçlanana kadar parçalar sahibine verilmedi ve kesin ölü sayısı resmi olarak açıklanmadı. Bu nedenle, mezar sayısı bile 34 olmasına rağmen, kamuoyuna ölen kişi sayısı 35 olarak yansdı.

Ölenlerin isimleri

Olayda ölen 34 köylünün isimleri ise şöyle: “Özcan Uysal, Seyihthan Enç, Cemal Encü, Vedat Encü, Selim Encü, Selahattin Encü, Nadir Alma, Celal Encü, Bilal Encü, Şırvan Encü, Nevzat Encü, Salih Encü, Osman Kaplan, Mahsum Encü, Muhammet Encü, Hüsnü Encü, Savaş Encü, Erkan Encü, Cihan Encü, Fadıl Encü, Şerafettin Encü, Hamza Encü, Aslan Encü, M. Ali Tosun, Zeyden Encü, Orhan Encü, Salih Ürek, Yüksel Ürek, Adem Ant, Hüseyin Encü, Bedran Encü, Serhat Encü, Şıvan Encü, Abdülselem Encü.”

Kesin ölüm nedeni

Otopsi raporlarında, kesin ölüm nedeni, “Kişinin ölümünün, yüksek kinetik enerjili patlayıcı mühimmat ile husulü mümkün blast etki ile meydana gelen kafa travmasına bağlı kafa kubbe ve kaide kemik kırıkları ile birlikte yaygın beyin doku harabiyeti ve kanaması nedeni ile meydana geldiği kanaatindeyiz” olarak açıklandı. Uzmanlar, bunun, “basınç sonucu beyin kanaması, organ ve kafatasında patlamalar yaşanması” olarak açıkladı.

Türkiye’de 22 Bin Lira, AİHM’de 100 Bin Euro

İZLEM

Şırnak Uludere’de, kaçakçılık yapan 34 köylünün terörist sanılarak F-16 bombalarıyla öldürülmesinin yankıları sürerken, bu kez de “tazminat” tartışması başladı. Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararlar Tespit Komisyonu’nun yasaya göre, ölenlerin ailelerine en fazla 22 bin 561 lira tazminat ödeyebileceği iddia edilirken, kısaca süre önce Hatay’da terörist sanılarak öldürülen çobanların ailelerine de bu oranda ödeme yapıldığı anlaşıldı. Buna karşılık, AİHM’nin, Şırnak Uludere’de çobanlık yapan ve zaman

zaman kaçağa gittiği iddia edilen Hacı Ölmez'in jandarma tarafından öldürülmesine ilişkin davada, aileye 103 bin euro tazminat ödemesini kararlaştırdığı açığa çıktı. AİHM, söz konusu kararında, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve Jandarma Teşkilat Kanunu'ndaki "güvenlik güçlerinin silah kullanma" yetkisini tartışırken, mevzuatın, devlet görevlilerine 'her durumun kendine has özelliği' olduğu gibi belirsiz kıstaslara göre ateş etme yetkisi verdiğine işaret etti. Karar, aç kalmamak için kaçakçılık yapmak zorunda olduklarını söyleyen Şırnak Uludere'liler'in yaşadıkları açmazı da yeniden ortaya koydu.

DNA testi ve tazminat

Terörist sanılarak öldürülen 35 köylüye ilişkin adli ve idari soruşturmalar sürerken, devletin, yakınları öldürülenlerin "maddi" zararlarını nasıl karşılayacağı da tartışma konusu oldu. Radikal ve Cumhuriyet gazetelerinde yer alan haberlere göre, savcılık, ölenlerin bedenlerinden doğru kişilere tazminat ödemesi yapılmasını sağlamak için DNA örneği de aldı.

Benzer bir ödemenin, 2009'da Hatay'da kekik toplarken, terörist sanılarak öldürülen 3 köylünün ailesine de yapıldığı ve ailelere 21 bin 650'şer lira ödendiği ortaya çıktı. Bu ödemenin Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun uyarınca yapıldığı, bu kanundaki katsayılara göre, Uludere'de öldürülen 35 kişinin ailelerine ise en fazla 22 bin 561 TL ödenebileceği anlaşıldı.

AİHM öyle demiyor

Buna karşılık, AİHM'nin, benzer bir olayda verdiği karar, bir yandan Şırnak Uludere'liler'in "ya açlık, ya kurşun" açmazlarını, diğer yandan yaşam hakkı ihlallerine ilişkin görüşünü ortaya koydu.

Şırnak Uludere Andaç köyünde yaşayan, kardeşlerinden birinin PKK'ya katılması, diğerinin örgüte yardım yataklık ettiği iddiasıyla yargılanması nedeniyle koruculuktan çıkartılan Hacı Ölmez, çobanlık yapmaya başladı.

8 Nisan 2003'te, akrabası Mevlüt Ölmez ile hayvanları otlatmak üzere köye 500 metre uzaklıktaki Bilan kırsalına giden Hacı Ölmez, iddiaya göre, yolu şaşırarak birkaç keçiyi bulabilmek için peşlerinden

gitti. Hacı ve Mevlüt Ölmez, bu sırada, Nivartepe Karakolu'nda görev yapan uzman çavuş S.D. ve on yedi askerden oluşan devriye tarafından fark edildi. 3 adet Bixi model makineli tüfek, Kan-nas tipi bir tüfek ve on dört adet G3 tipi standart saldırı tüfeği ile donanmış devriyeye komutanlık eden S.D., sınır taşına yakın mesafede gördüğü iki silüete, özel dürbünle de baktı. S.D., yasadışı giriş yapan bu kişilerin “çanta” taşıdıklarını ve Andaç yönüne doğru şüpheli adımlarla ilerlediklerini düşünerek, yolunu kesecek biçimde devriyeyi harekete geçirdi. Karanlığın çökmeye başladığı saat 18:50 sıralarında, iki kişi Andaç yakınlarında pusu kuran jandarmanın bulunduğu Nizartepe üzerinde görüldü. Pusu kurulan yere 250-300 metre yaklaştıklarında, resmi tutanaklara göre, S.D. “dur ! jandarma” diye bağırdı. Bunun üzerine, şüpheliler geri dönerek sınırı doğru koşmaya başladı. S.D. durmaları için kendilerini iki kez daha sözlü olarak ikaz etti ancak sonuç alamadı. Yine resmi tutanaklara göre, S.D. silahını havaya doğru tutarak üç kez ikaz ateşi açtı.

65 el ateş edildi

Resmi tutanaklara göre, şüphelilerin zigzag çizerek kaçmaları üzerine, S.D., jandarmalara yayılım ateşi açılmasını emretti. Bir dakikadan az bir zaman içerisinde 65 el ateş edildi. Sırtından vurulan Hacı Ölmez, öldü.

Yaralı kurtulan Mevlüt Ölmez ise jandarmayı gördüklerini ancak tehlike sezmedikleri için yollarına devam ettiklerini, uyarı yapmadan jandarmanın kendilerine ateş açtığını anlattı. Mevlüt, yoksulluk içerisinde yaşadıklarını, kaçakçılık sayesinde hayatta kalabildiklerini ancak olay günü kaçağa gitmediklerini söyledi.

Dava bitmedi ama

Uzun bir hukuki süreçten sonra, jandarmalar hakkında meşru bir emri yerine getirirken faili belli olmayacak biçimde adam öldürme suçundan dava açılabilir. Suçlanan jandarmaların hepsi sorgularında resmi tutanaklardaki ifadeleri tekrarlayarak, aldıkları emre itaat ederek kimlikleri bilinmeyen bu iki kişi üzerine sadece yakalamak amacıyla ateş ettiklerini, öyle olmasaydı, onları her an kolayca vurabileceklerini anlattı.

Şırnak Ağır Ceza Mahkemesi, “dur ihtarına uymadılar” yönündeki savunmaları dikkate alarak, “Askerler Kaçakçılık Kanunu’ndaki yasal ateş etme yetkilerini kullanmışlardır” gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Bu süreçte, Hacı Ölmez’e bile ölüm nedeni kesin olduğundan klasik otopsi bile yapılmadı. Olaydan çok sonra, sınır taşına 190 metre mesafede bulunan 50 karton kaçak sigara ise idare tarafından, Hacı ve Mevlüt Ölmez’in kaçakçılık yaptıklarına kanıt olarak sunuldu. Olay yerinde mermi çekirdeği bulunmadığından, merminin hangi silahtan çıktığı ise tespit edilemedi.

Meclis tespit etti

Olaya el koyan Meclis Araştırma Komisyonu ise 2003’te, komutan S.D.’ye güçlü dürbüne rağmen, köylüleri nasıl tanımadığını sordu. Komisyon üyeleri jandarmaların kasıtlı davranıp davranmadıklarını belirleyemese de yaşam hakkı ihlalini kayıt altına aldı. İncelemeler sırasında, olayda kullanılan silahlarla ilgili bilirkişi incelemesi yapılmadığı da açığa çıktı.

“Kendine has özellik” kabul edilemez

Hacı Ölmez’in ailesinin başvurduğu AİHM, Türkiye’nin, “iç hukuk yolları tüketilmedi” itirazını dikkate almayarak, davayı 9 Kasım 2010’da sonuçlandırdı. Kararda, Kaçakçılık Kanunu’nun, askere “dur ihtarına uymayana” ateş açma yetkisi eleştirilirken, “Uygulama kuralı ışığında okununca bu üst genel kanun, teorik olarak bile olsa burada söz konusu edilen orantılılık kavramını kabul etmekte, ancak yine de devlet görevlilerine ‘her durumun kendine has özelliği’ gibi belirsiz kıstaslara göre bir birey üzerine direk ateş etme yetkisi vermektedir” denildi.

AİHM, bu görüş doğrultusunda, yaşam hakkının ihlal edildiğini belirlediği Hacı Ölmez’in ailesine, 100 bir euro tazminat ve 3 bin euro yargılama gideri masrafı ödenmesine hükmetti.

Türkiye’de Boşanma Davalarının Uzun Sürmesi AİHM’de Yüklü Tazminata Yol Açtı

Karar Adı: Cengiz Kılıç v. Türkiye,
Başvuru Tarihi: 3 Nisan 2006,
Başvuru Numarası: 16192/06,
Karar Tarihi: 6 Aralık 2011,
Kararı Veren Daire: 2. Daire.

1996’da evlenen ve bu evlilikten 2001’de bir çocuk sahibi olan Cengiz Kılıç, karakter uyumsuzluğu gerekçesiyle 23 Aralık 2001’de karısına karşı boşanma davası açtı.

1 Temmuz 2002’de görülen ilk dava, tarafların sosyo-ekonomik durumlarının tespit edilmesi gerekçesiyle, 13 Mart 2003 tarihine ertelendi. 13 Mart 2003’te görülen ikinci dava da aynı gerekçeyle

12 Haziran 2003 tarihine ertelendi. Aile mahkemelerinin kurulmasıyla birlikte dava dosyası yeni kurulan mahkemeye aktarıldı ve bu mahkeme önündeki ilk duruşma 13 Ağustos 2003'te gerçekleştirildi; ancak bu dava da, tarafların sosyo-ekonomik durumlarının tespit edilmesi gerekçesiyle, 27 Şubat 2004 tarihine ertelendi. Bu arada, karısına şiddet uyguladığı iddiasıyla Kılıç'a karşı açılan ve 2001'den beri devam etmekte olan ceza davasının bir türlü sonuçlanmaması nedeniyle ve adli tatil gibi gerekçelerle, dava birçok kez ertelendi.

Aile Mahkemesi, bu süre zarfında çocuğun velayetini geçici olarak anneye verdi ve Kılıç'ın çocuğunu ne zaman ve hangi şartlar altında görebileceğini belirledi. Ancak yine bu süre zarfında, Kılıç, mahkeme kararına rağmen çocuğunun kendisine gösterilmediğini iddia etti; ve çocuğunun sağlığından endişe ettiğini belirterek, çocuğunun kendisine gösterilmesinin sağlanmasını talep etti.

Boşanma davasının açılmasından yaklaşık dört yıl sonra, 13 Aralık 2005 tarihinde nihai kararını açıklayan Aile Mahkemesi, karısına şiddet uygulamaktan yargılandığı davada mahkûm olduğu gerekçesiyle, Kılıç'ın açtığı boşanma davasını reddetti (Aile Mahkemesi'nin bu kararı verdiği sırada, Kılıç'a verilen mahkûmiyet kararı Yargıtay'da bozulmuştu ve dolayısıyla henüz kesinleşmemişti). Bu kararın ardından, karısından beş yıldan fazla süredir ayrı yaşadığı gerekçesiyle 15 Haziran 2006'da tekrar boşanma davası açan Kılıç, mahkemenin bu davadaki ara kararlarına rağmen yetkililerin kayıtsızlığı nedeniyle çocuğunun yaklaşık iki yıldır kendisine gösterilmediğini iddia etti ve en azından bir psikolog eşliğinde çocuğunu görmeyi talep etti.

Çocuğunu görme çabalarının birçok kez sonuçsuz kaldığını, hatta bu çabalarından birinde karısının yakınları tarafından

dövüldüğünü iddia eden (par. 49) Kılıç'ın talepleri üzerine anne, baba ve çocuk hakkında düzenlenen psikolog raporlarında, anne ve baba arasında sürmekte olan çekişmeli durumda çocuğun ruh sağlığını son derece olumsuz etkilediği saptamasında bulunuldu (par. 55).

Tanıkların dinlenmesi, tarafların sosyo-ekonomik durumlarının tespit edilmesi ve ilgili ceza davası dosyasının beklenmesi gibi gerekçelerle sürekli ertelenen (par. 58) bu ikinci boşanma davası, 23 Aralık 2008 tarihinde, tarafların boşanmalarına karar verilmesiyle sonuçlandı. Bu karar, Yargıtay'ın 2 Kasım 2010 tarihli kararıyla kesinleşti (par. 60).

Kılıç, tüm bu süreç bağlamında yaşananların Sözleşme'nin bilhassa 6., 8. ve 13. maddelerini ihlal ettiği gerekçesiyle dosyayı AİHM'e taşıdı.

Dosyayı inceleyen Mahkeme, Sözleşme'nin 8. maddesi bakımından konuyla ilgili içtihadını hatırlattıktan sonra (par. 120-124), dava konusu meselelere ilişkin kararların hızla alınmasının ve uygulanmasının hem çocuk hem de anne ve baba için büyük önem taşıdığına dikkat çekti (par. 125) ve ilgili boşanma davaları boyunca, başvurucunun, en az 10 kez, çocuğunun kendisine gösterilmediğinden yakındığını ve iki yıl boyunca çocuğuyla neredeyse hiç temas kuramadığını hatırlattı.

Konuyla ilgili psikolog raporlarının açılan ilk boşanma davasından ve anne ile babanın ayrılmasından ancak 7 yıl sonra talep edildiğine dikkat çeken Mahkeme, bu durumun başvurucunun çocuğuyla ilişkisini olumsuz etkilediğinin psikolog raporuyla da tespit edildiğine dikkat çekti (par. 129). Aile Mahkemesi yargıcının, tarafları talepleri konusunda uzlaştırma ya da ara kararların uygulanması konusunda gayret göstermediğini belirten

Mahkeme, ilgili mevzuatın, mahkeme kararlarının uygulanması konusunda yetersiz kaldığına da dikkat çekti (par. 130). Bu tür bir durumda, çocuğun birlikte yaşadığı ve velayet hakkını kötüye kullanan ebeveyne karşı daha etkili yaptırımlar öngörülmesi gerektiğini belirten Mahkeme (par. 131), Türkiye’de bu konuda “medeni arabuluculuk” yolunun (voie de médiation civile) bulunmadığına da dikkat çekti (par. 132) ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin medeni arabuluculuğa ilişkin tavsiye kararını hatırlattı (par. 133).

Tüm bu nedenlerle, Türkiye’nin üzerine düşen sorumluluğu tam olarak yerine getirmiş sayılmayacağı sonucuna ulaşan Mahkeme, olayda Sözleşme’nin 8. maddesinin ihlal edildiğine karar verdi (par. 135).

Ardından, dava konusu olayı Sözleşme’nin 6. maddesi açısından inceleyen Mahkeme, söz konusu boşanma davalarının, çözülmesi bu kadar uzun zaman alacak karmaşık unsurlar içermediğine dikkat çekerek (par. 141), tarafların sosyo-ekonomik durumlarına, nafakaya ve ilgili ceza davasına ilişkin bilgi ve belgelerin toplanmasının, bu kadar uzun bir süreyi haklılaştırmadığına dikkat çekti. İlgili davaların bu kadar uzun sürmesinin bir türlü anlaşamayan taraflara mal edilemeyeceğini de kabul eden (par. 148) Mahkeme, tüm bu nedenlerle, olayda Sözleşme’nin 6. maddesinin de ihlal edildiğine hükmetti (par. 152).

Nihayet, dosyayı Sözleşme’nin 13. maddesi açısından da ele alan Mahkeme, Türkiye’de davaların bu kadar uzamasına karşı kullanılacak herhangi bir başvuru yolu bulunmadığını hatırlatarak (par. 153), olayda Sözleşme’nin 13. maddesinin de ihlal edildiğine hükmetti (par. 154) ve Türkiye’yi toplam 17,000 Euro tazminata mahkûm etti (par. 159).